

LEDIG WEGGEZONDEN

Florence Barcklay is een eigenaardige schrijfster. In No. 49 van den vorigen jaargang schreef Mej. J. H. Kuyper een waardeerend stukje over haar, dat ik toch met eenige verwondering las. Voor mijn besef leefde deze begaafde schrijfster wel als een vrouw, die aan God geloofde, maar dan aan God in theosofischen zin. Wat hooren wij niet vaak menschen, die niets willen weten van de verzoening onzer zonden door Christus' zoenoffer, spreken over God als hun hemelschen Vader!

Ook in de boeken van Florence Barcklay vind je niet de belijdenis van den Christus als onzen *eenigen* Zaligmaker, wel van den liefderijken Vader, Die den mensch verzorgt en opheft.

Het sterkst komt den theosofischen inslag van Florence Barcklay's boeken tot uiting in „*Ledig weggezonden*.”

Toen ik dit boek opensloeg, dacht ik daarin weer te zullen vinden wat Florence Barcklay telkens en telkens in andere hoofdpersonen geeft: de liefde van een oudere vrouw tot een veel jongeren man, of omgekeerd. Dit thema schijnt haar bijzonder te trekken en staat zeker in verband met haar moederlijk karakter.

In *Ledig weggezonden*, zag ik, eerst wat bladerend, ook zoo iets! O ja! Een jongen man van dertig jaar bemind door een vergrijsde vrouw van zestig!

Toen aan het lezen. De vrouw verloor op haar dertigste jaar haar echtgenoot. Hij wilde twee meisjes redden uit de zee en verdronk zelf. Dertig jaren lang woont de weduwe aan het wijde, wilde water. Dertig jaar lang houdt zij zijne kamer in orde, alsof hij iederen dag terugkeeren kon!

Dertig jaar geleden is er een kindje te vondeling gelegd op een stoep. Er zat een briefje tusschen zijn kleertjes: *Glas. Voorzichtig. Ledig teruggezonden. Lukas 12 : 6. 12 September 1883.*

Dat jongetje groeide op in een vondelingenhuis, werd Lukas Musch genoemd. Twee eigenaardigheden kenmerkten dezen opgroeienden mensch. Een onweerstaanbaar verlangen naar de zee en een aandrang om in alle huizen door de vensters naar binnen te kijken. Overmatig eenzelveig zocht hij geen menschen en trad zelden ergens binnen. Volwassen wordt deze Lukas journalist. Op een vacantiereis trekt zijn hart hem naar het prachtige huis aan de zee, waarin Lady Tingnagel nog altijd haar gestorven man verbeidt.

Zij, de wachtende vrouw, herkent Lukas direkt als de incarnatie van haar overleden echtgenoot. Het is zijn gezicht, dat voor haar venster verschijnt!

Lukas begrijpt het niet en herinnert zich niets. De oude vrouw leest den jongen man oude vergeelde brieven voor, laat hem portretten zien uit lang vervlogen jaren. Zij vertelt hem van haar dringend smeeken tot God om zijn terugkomst. Dertig jaar lang heeft zij om zijn terugkomst God gebeden.

Eindelijk geeft Lukas toe, ongelukkig en verwijtend: „Het is gevaarlijk zich met de dooden te bemoeien,” vermaant hij en dan vraagt Lukas vol treurigen ernst: Beseft u het vreeselijk onrecht, dat u mij en u zelf hebt aangedaan, door dat roepen vol drang, dat mij eindelijk terugbracht? U riep mij terug met hartstochtelijken drang en het schijnt, dat ik aan het hartstochtelijke van die bede beantwoordde en kwam. Ik ben een arme verlatene, die nu stuurloos rondrijft op den oceaan der eeuwigheid. Helaas, ik keerde ledig terug, zonder de Goddelijke

vonk, die het diepste wezen vormt van het leven van den mensch, zonder aspiratie, zonder de macht om lief te hebben.”

Lukas Musch snelt heen, werpt zich in de zee, en daar, bijna verdrinkend, in felle zucht om te leven, vindt hij de kracht tot liefhebben terug. Meer dood dan levend spoelt hij aan land, wordt opgeraapt en in het huis van Lady Tingnagel gedragen. Ontwakend na een lange bewusteloosheid, vindt Lukas de vrouw stervende. Nog een dag van groote liefde doorleven zij samen. Haar liefde heeft hem de liefde leeren kennen. Gods engel van Zijn liefde en medelijden kwam, lei een versterkende hand op de ziel van Lukas Musch. Hij, de incarnatie van Lord Tingnagel, zegt tot zijn vrouw: „Dit is Gods wil, geliefde, wij moeten ons buigen en buigend zullen wij de reinste vreugde vinden en liefde zonder eind.”

De vrouw sterft: de man is erfgenaam, stort zich in den grooten wereldoorlog. Hij placht dezen bloedigen strijd „de groote gelegenheid” te noemen. Zijn leven vloeit over van liefde, onvermoeid helpt hij levens te redden en te helpen en eindelijk sterft hij op het slagveld.

Toen ik de lezing beëindigd had, wreef ik mijn oogen uit en vroeg: „Is Florence Barcklay een Christelijke schrijfster of is zij het *niet*? Zij haalt heel wat uit den Bijbel, voor mijn besef legt zij het *erin*. Christus is de incarnatie van God; Johannes was de incarnatie van Elia den Profet. Op het oogenblik der geboorte komt het ego, de geest in het lichaam van het kindje, het kan een teruggekeerde geest uit het hemelrijk zijn. Het vondelingetje, Lukas Musch geheeten, was de incarnatie van iemand, die verdronken was. Zulk een geest kan ook reeds eeuwen te voren op de aarde in een mensch geleefd hebben. „Daarom zie je in begaafde, intelligente kinderen zoo weinig familiegelijkenis,” redeneert Florence Barcklay, zij zijn de incarnatie van vroegere, sterk ontwikkelde geesten.”

Ledig weggezonden, heet het boek, en als je het gelezen hebt, voel je je zelf ook „ledig-weggezonden.” Al is 't in anderen zin. Wat blijft er over van je persoonlijkheid, wanneer je slechts een voortzetting bent van een anderen grooten of kleinen geest? Wat blijft er over van je verantwoordelijkheid en je toekomst? Straks weer overgaan in een nieuw kinderlichaampje. (Misschien wel in een dier!) Als mensch opnieuw den strijd des levens doormaken. Tot in het oneindige toe?

Ledig weggezonden. Ja waarlijk, zulk een ziel wordt ledig weggezonden. Want zij verliest het houvast aan Gods getuigenis, dat zegt: „God schiep Adam tot een levende ziel.” Gods eeuwig Woord spreekt van den dood als vloek op de zonde. De gevallen mensch sterft en zijn geest vaart op tot God, die hem geschapen heeft, of hij gaat verloren, zonder de plaats der pijniging te kunnen verlaten. De Heiland predikte ons dit speciaal in de gelijkenis van den armen Lazarus.

Het is den mensch gezet eenmaal te sterven en *daarna* het oordeel. Slechts in zeer speciale gevallen laat God een gezaligde toe, wederom te verschijnen op de aarde, zooals Mozes en Elia op den berg der verheerlijking, maar dan *blijven* zij niet in deze vleeschelijke wereld. Zij zijn kinderen des lichts en keeren dadelijk na hun werk *terug* tot het licht. Zalig zijn de dooden, die in den Heere sterven. Ja zegt de Geest opdat zij *rusten* mogen van hun arbeid en hunne werken volgen met hen. *Rust* na den arbeid! *Rust* omdat Jezus voor hen stierf. Geen rusteloos dwalen de eeuwen door van het eene lichaam in het andere, om al beter en reiner te worden.

Naar een ets van Erich Dichtl

Daar is een hemel, daar is een hel, en een groote, niet te overbruggen kloof ligt tusschen die beide. Gods Woord alleen wederbaart den gevallen mensch en geen incarnatie van den besten geest kan ons de eeuwige liefde, die God Zelf is, doen naderen. De mensch, ook de edelste, zich afkeerend van Christus' reddende verdienste, is en blijft een stuurloos schip.

Juffrouw Kuypers mededeeling: „Haar einde was als dat van een kind van God, blijmoedig en zonder vreeze, vol vreugde verwachtende de heerlijkheid door haar Heiland en Zaligmaker bereid,” doet hopen, dat Florence Barcklay vóór haar dood van haar onbijbelsch theosofisme is teruggekomen. Wat tot blijdschap stemt. Toch dienen wij als Christenen voorzichtig te zijn bij het lezen van boeken als *Ledig weggezonden*.

Ook onder ons Christenen woelen vreemde en spiritistische en theosofische leeringen. Er waait een wind van bijgeloof door de wereld. Van het grove materialisme is de mensch teruggekomen; spiritisme, theosofisme, helderziendheid, gedachte lezen, enz. hebben het eenvoudig geloof in Christus verdrongen bij de groote massa.

Laten wij waken en bidden. In onzen geestesarmen tijd zijn geesten uitgegaan, om als het kon ook de uitverkorenen te verleiden.

Gode zij dank, eenmaal met Christus in het Paradijs worden wij nooit meer „ledig weggezonden.” Neen, wij zullen ontslapen of nog levend eens den Heere tegemoet gaan in de lucht. Dan zullen wij *altoos* met den Heere wezen. Zoo dan vertroost elkander met deze woorden.

JOH^A. BREEVOORT

DE LAATSTE UREN VAN SOCRATES

SOCRATES, DIE IN DE VIJFDE EEUW voor Chr. te Athene woonde, was de zoon van eenvoudige menschen. Zijn vader Sophronicus was beeldhouwer en zijn moeder Phaenerete vroedvrouw. Vader Sophronicus had graag gezien, dat zijn zoon beeldhouwer was geworden. Maar het beeldhouwen stond Socrates niet aan. Hij hield er meer van, om den geheelen dag met de jongelingen uit de stad gesprekken te voeren. Hij was ook een bekend figuur in de straten van Athene. Wie zou toen niet Socrates gekend hebben? Al dadelijk viel hij door zijn uiterlijk in het oog. Zijn groote buik, dikke lippen, wijde neusgaten en uitpuilende oogen waren dikwijls het mikpunt van spot. De tooneelspelers bootsten hem na op de planken. De pottenbakkers versierden hun potten en kruiken, door zijn leelijk gezicht daarop af te beelden. Armoedig gekleed liep hij rond, 's zomers en 's winters met hetzelfde bovenkleed. Hij leefde heel sober, maar nam toch gaarne een uitnoodiging voor een gastmaal aan. Vooral jonge menschen hielden van hem. Want in dit wanstaltig gebouwde lichaam huisde een fijn besnaarde geest. Dikwijls stond hij uren lang in diep gepeins in een of andere straat stil.

Waarschijnlijk heeft het werk van zijn moeder indruk op hem gemaakt. Hielp zij, als vroedvrouw, de vrouwen bij de geboorte van een kind, zoo wilde hij menschen helpen, die vol gedachten waren. Ideeën deed hij geboren worden. En als die ideeën er waren, dan onderzocht hij, of ze juist of valsch waren. Dan konden bij het onderzoek zijn oogen flikkeren, en de woorden, die over zijn dikke lippen kwamen, waren bewijzen van zijn scherp verstand. Dan kon hij op vlijmscherpe wijze iemand berispen, en bijtende, fijn schertsende opmerkingen maken.

Een zonderling was Socrates. Niemand kon nu

120

precies zeggen, wat voor een man het was. Eens zou het Orakel van Delphi de volgende godsspraak gegeven hebben: „Wijs is Sophocles, wijzer Euripides, doch de wijste van allen is Socrates!” Waarom was hij de wijste? Omdat hij van één ding zeker was: „Ik weet niets.” De woorden: „Ken uzelf,” die op den Apollotempel geschreven waren, vormden zijn lijfspreuk. En omdat hij zichzelf wilde leeren kennen, bemerkte hij, dat hij niets wist. En bij de studie, om zichzelf te leeren kennen, bemerkte deze heidensche wijsgeer, dat er in zijn binnenste iets school, dat voor hem onverklaarbaar was. Hij sprak van een goddelijke stem, die hij „daimonion” noemde. Hij bemerkte, dat het „daimonion” waarschuwend tot hem sprak, wanneer hij van plan was, iets kwaads te doen. Dit bracht hem tot dieper nadenken. Ten slotte zeide hij: „Een god, die zich overgeeft aan zinnelijken lust, kan geen god zijn. Een godin, die zich laat verleiden, kan geen bezitster zijn van de reinste zedelijkheid. Hooger dan staatkundige en door menschen geschreven wetten zijn de ongeschreven wetten, die in ons hart geplant zijn. Die stem in mijn binnenste, dat „daimonion,” is de hoogste godheid en de eeuwige gerechtigheid.” Zijn tegenstanders waren verontwaardigd, toen zij dit hoorden. Zij probeerden hem wel te weerleggen, maar het gelukte hun niet. Hij was in zijn antwoorden hun voortdurend de baas.

Drie voorname Atheners, Meletus, Anytus en Lycon klaagden hem aan: „Socrates is misdadig. De goden, die de stad erkent, vereert hij niet. Nieuwe goddelijke openbaringen voert hij in. Bovendien is hij een misdadiger, omdat hij de jeugd bederft.”

De rechtszitting had plaats. Socrates hield zijn beroemde verdedigingsrede. Maar vijfhonderd saamgezwoorenen, onder voorzitterschap van een der hoogste magistraten van Athene, den Archon Basileus, veroordeelden hem ter dood.

Socrates werd naar de gevangenis geleid om daar den giftbeker te drinken. Toen hij deze gevangenis binnentrad, verdween alle herinnering aan schande en smaad van deze plaats, zoolang hij zich daar ophield. Beroemd is deze plaats geworden door de gesprekken, die er gevoerd zijn. Socrates geloofde aan de onsterfelijkheid der ziel en sprak er voortdurend over. Met verlangen zag hij uit naar den dag, waarop hij den dood kon ingaan. De menschen vergisten zich, als ze dachten, dat de dood een kwaad was.

Zijn vriend Criton trachtte den laatsten dag voor zijn dood hem te overreden om te ontvluchten. „Neen,” antwoordde hij, „ik doe het niet. Ik moet de wetten van het land gehoorzamen. En al hebben ze mij onrechtvaardig veroordeeld, ik mag geen kwaad met kwaad vergelden. Maar begraaft mijn lichaam, wanneer ik gestorven ben. Begraaft het, zooals je wilt, maar vooral in overeenstemming met mijn afkomst.”

Het uur van zijn dood was nabij. Hij ging een bad nemen. Daarna nam hij afscheid van zijn vrouw Xanthippe en zijn kinderen.

De zon is bijna onder. Een dienaar komt hem zeggen: „Socrates, anderen, die ter dood veroordeeld worden, vloekten en scholden me uit, wanneer ik binnenkwam. Maar gij niet. De overheid dwingt mij u te melden, dat ge aanstonds den giftbeker moet drinken. Ik heb u in dezen tijd als een zeer edel en goedaardig man leeren kennen.”

Weenend ging de slaaf weg.

„Ik zal den beker leegdrinken,” riep Socrates hem na. „Vaarwel!” en zich tot zijn vrienden wendend: „Een vriendelijk man is hij. Hij kwam dikwijls hier bij